

Referat Arbejdsgruppemøde for Certificering

Onsdag d. 27. april 2022

Sted: TystofteFonden, Teglværksvej 10, 4230 Skælskør

Deltagere: Søren Villadsen (Hedegaard), Emil Dalsgaard (DAKOFO), Keld Caspersen (DLG), Birthe Arleth (DLF Beet Seed), Heidi Larsen (DLF Beet Seed), Christian Boehm (DSV), Carsten Jørgensen (DSV), Lars Svendsen (DSV), Henrik Skovgaard Larsen (Barenbrug), Birte Krogh (DLF), Dot Vittrup (DLF), Bjarne Sørensen (DLF), Peder Lodahl (Vestjyllands Andel), Karen Gundlund Hansen (Danish Agro), Hans Peder Lauridsen (Danish Agro), Ole Lykke (Nordic Seed), Peter Krog-Meyer (Feldsaaten Freudenberger), Claus Rasmussen (Vandinter Semo), Kenneth Weber Søbbye (Hornsylde Købmandsgaard), Poul Møller (Hornsylde Købmandsgaard), Elzbieta Orłowska (Eurofins), Lisanne Kjær Wieland (Nordic Seed), Birgitte Frislev (Nordic Seed), Frede Ager Helle (Brdr. Ewers), Jens-Olav Høst Hansen (Vikima), Thomas Hildebrand Danielsen (Vikima), Gitte Kragh Larsen (ECS Eurocargoservices), Merete Buus (Landbrugsstyrelsen), Maria Boye Simonsen (Landbrugsstyrelsen), Ulla Katja Thybo (Landbrugsstyrelsen, deltog via Skype under pkt. 15), Gerhard Deneken (TystofteFonden), Martin Himmelboe (TystofteFonden), Maria Hillerup Jensen (TystofteFonden), Sanne Brejner Blinaa (TystofteFonden), Sigyn Valgrind (TystofteFonden).

Sigyn Valgrind (TystofteFonden) var mødeleder.

I alt 29 firmarepræsentanter fra 18 virksomheder, 3 repræsentanter fra Landbrugsstyrelsen, samt 5 deltagere fra TystofteFonden.

1. Velkomst v/TystofteFonden

Gerhard Deneken bød velkommen og takkede for den store interesse og opbakning til mødet.

2. Nyheder v/TystofteFonden

Gerhard Deneken informerede om Årsrapporten 2021 der er tilgængelig på TystofteFondens hjemmeside. GDE gjorde specielt opmærksom på side 7, hvor tabellen viser en oversigt fra 2016-2021 med antallet af TystofteFonden's ydelser f.eks. antal nyanmeldelser, sorter på sortslisten, avlsmeldelser, certificeringer, gennemførte audits samt nye markkontrollører og prøvetagere.

Claire Mouillet gik på barsel 8. april, og Maria Hillerup Jensen er ansat som barselsvikar. Vi byder varmt velkommen til Maria og ønsker samtidig Claire en god barsel. Samtidig vil Maria tage sig af erhvervets avlsmeldelser og pt venter vi på det store rykind af avlsmeldelser 2022.

Martin Himmelboe forventes at starte på Erhvervs-Ph.D. sommer 2022 i samarbejde med Aarhus Universitet (Flakkebjerg), Nordic Seed og Videometer. Martin vil stadig være tilknyttet og ansat af TystofteFonden, og fortsætter med at håndtere laboratorieaudits. For at dække Martins øvrige opgaver har vi ansat Anne K. Samsøe, der starter 1. maj.

Beskrivende sortsliste af landbrugsplanter 2022 var klar 1. april 2022 og er udsendt til kunder og interessenter. Desuden kan publikationen downloades fra vores hjemmeside.

Anmeldelser til SES & VP foråret 2022 holder vores normale niveau, hvilket kombineret med afgrødernes tilstand på Tystofte skaber de bedste forudsætninger for et godt afprøvningsår.

Den reviderede brødhvedebekendtgørelse er pt i høring og vi forventer at den vil være i funktion til den kommende planperiode 2022-2023. I bekendtgørelsen er der anført mulighed for, at allerede afprøvede sorter kan skifte til den nye vurderingsmetode på basis af tidligere afprøvning (overgangsordning)

3. ISTA Årsmøde 2022 v/TystofteFonden

Der afholdes ISTA Ordinary Meeting d. 11. maj i Kairo, Egypten. Afstemningspunkter kan ses på www.seedtest.com og fra dansk side stemmes ja til samtlige punkter. Sigyn Valgrind er udpeget af Landbrugsstyrelsen til at stemme på Danmarks vegne.

4. Markkontrollørkurser 2022

Der afholdes møde for erfarne markkontrollører d. 4. maj samt kursus for nye markkontrollører d. 3. maj 2022. Kurserne afholdes på Dalum Landbrugsskole og tilmelding er slut for denne gang. Næste møde for erfarne markkontrollører afholdes september 2022. Følg med på hjemmesiden og via Newsletter.

5. Prøvetagningskursus v/TystofteFonden

Der blev afholdt kursus for nye prøvetagere november 2021 med 24 deltagere, hvor 19 foreløbig har fået autorisation. De sidste mangler endnu en praktisk prøve for at opnå autorisation. Kursus for erfarne prøvetagere blev ligeledes afholdt i november med 31 deltagere.

Førstkommende kursus for såvel nye som erfarne prøvetagere afholdes november 2022. Husk at erfarne skal deltage i kursus hvert andet år for at opretholde autorisationen – TystofteFonden følger op og sender mail ud til de relevante, men følg også med via hjemmeside og Newsletter. Kurserne afholdes på Odense Mødecenter.

6. Nyt fra Landbrugsstyrelsen

Der er sket en organisationsændring i Landbrugsstyrelsen, som bl.a. er en følge af en række vanskelige sager og Rigsrevisionens kritik af styrelsens tilskudsadministration. Der oprettes en ny enhed for svig og omgåelse, som bliver del af den nye søjle Jura & Kvalitet. Lars Solskov Lind er ansat som ny vicedirektør for Jura & Kvalitet. Planter & Biosikkerhed er blevet en del af denne nye søjle. Der er således et endnu større fokus på juridisk kvalitet og forvaltningsretlig opmærksomhed på Landbrugsstyrelsens myndighedsopgaver. Samtidig er Bente Koudahl Sørensen blevet ny vicedirektør for Tilskud & Sagsbehandling med base i Augustenborg.

7. EU-markedsdirektiver revision v/ Landbrugsstyrelsen

EU-Kommissionen er gået i gang med at revidere den omfattende EU-lovgivning om handel med frø og andet formeringsmateriale af landbrugsplanter, grøntsagsplanter, prydplanteformeringsmateriale, vinplanter, læggekartofler, frugtplanter samt forstligt formeringsmateriale – den såkaldte PRM -lovgivning. Den nuværende regulering omfatter 12 direktiver, hvoraf det ældste stammer fra 1966.

EU-Kommissionen lagde 15. juni 2021 en køreplan for arbejdet i offentlig høring. Køreplanen og de indkomne kommentarer til den kan ses her: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13083-Plant-and-forest-reproductive-material-revised-rules_en

I december 2022 lagde EU-Kommissionen et spørgeskema om erfaringerne med den hidtidige lovgivning og ønskerne til den fremtidige lovgivning i offentlig høring med svarfrist 27. marts 2022. Derudover har Kommissionen i februar-maj udsendt bl.a. et mere detaljeret spørgeskema til en række interessenter og indbudt nogle af disse til et mundtligt interview. Landbrugsstyrelsen har, som dansk myndighed for området, givet tilbagemelding på disse henvendelser og har også deltaget i komitémøder, hvor Kommissionen har drøftet PRM-revisionen med medlemsstaterne. EU-Kommissionen forventer at afslutte sin konsekvensanalyse i 3. kvartal af 2022 og at kunne fremlægge et forslag til ny regulering med udgangen af 2022. Forventet ikrafttræden 1. januar 2027.

8. EU-forordninger samt danske bekendtgørelser og vejledninger v/ Landbrugsstyrelsen

Vi er i gang med at lave servicetjek af sortslisbekendtgørelsen. Det har medført en del ændringer af redaktionel karakter, som primært er præciseringer i forhold til de direktiver, der implementeres i bekendtgørelsen. Som noget nyt indsættes en opstilling af de afprøvningsprotokoller, der skal anvendes ved SES-afprøvning af de forskellige arter. Dette sker på baggrund af et spørgsmål, vi har fået fra EU-Kommissionen i forhold til korrekt implementering af de direktiver, der fastsætter gældende afprøvningsprotokoller. I praksis har det ingen betydning. Derudover indsættes de nye regler om lempeligere afprøvningskrav for økologiske sorter til økologisk brug. Reguleringen er endnu ikke på plads fra EU's side, men forventningen er, at reglerne finder anvendelse fra den 1. juli 2022. Bekendtgørelsen skal træde i kraft den 15. juni 2022. Nye versioner af bekendtgørelser om markfrø, grønsagsfrø og sædekorn vil træde i kraft den 1. september 2022. Ændringerne omfatter bl.a. implementering af nye direktiver om brug af biokemiske og molekylære teknikker og fsva. sædekorn krav til hybridhvede produceret ved hjælp af CMS. Derudover indsættes en tidsbegrænsning på autorisationen som avlskontrollør, som fremadrettet vil udløbe automatisk efter 5 år, hvis ikke kontrollørerne har deltaget på et af TystofteFondens årlige møder. Også her foretages en del redaktionelle rettelser og præciseringer for at sikre korrekt implementering af direktiverne. Ændringerne omfatter også de udeståender, som vi ikke fik på plads til 1. januar 2022, herunder ændring af reglerne om godkendelse af sortsblandinger og definitionen af "areal". Som det sidste kan nævnes, at der i markfrø og grønsagsfrø indsættes hjemmel til at udstede administrative bødeforelæg ved overtrædelse af påbud eller forbud udstedt i henhold til planteloven. Vi forventer at sende udkastene i høring i juni.

Vejledning om handel med og overdragelse af frø til ikke-kommerciel brug og bevaring (hobbyvejledningen) er nu færdigrevideret og offentliggjort 1. april 2022. I finder vejledningen her: [Vejledninger - Landbrugsstyrelsen](#).

Virksomhedsvejledningen er under revision og vil formentlig være klar til offentliggørelse 1. januar 2023.

9. OECD Multiplication Agreement Abroad v/ Landbrugsstyrelsen

OECD-regler for opformering fremgår af OECD dokument:

<https://www.oecd.org/agriculture/seeds/documents/oecd-seed-schemes-guidelines-for->

[multiplication-abroad.pdf](#)

Tilladelse til opformering i ligestillet land skal indhentes hos myndighederne i det land, hvor sorten er listet.

10. Orientering om regler for sortsblandinger v/ Landbrugsstyrelsen

I forbindelse med de nye regler for sortsblandinger, er der sket en fejl ved revisionen af bekendtgørelse om sædekorn, hvor der i § 45 fejlagtigt henvises til § 35. Dette burde have været § 36 og rettes i førstkommande ændring. § 36 henviser til, at sædekorn kan handles før resultatet af laboratorieundersøgelsen foreligger jf. reglerne for erstatningsordningen. Det var ikke hensigten at foretage indskrænkninger i muligheden for at udlevere sædekorn inden analysen er afsluttet.

For gyldighedsforlængelse er det tilladt at gyldighedsforlænge sortsblandingspartiet efter prøvetagning af blandingen.

DAKOFO blev opfordret tilsammen med virksomhederne at klarlægge evt. spørgsmål om blandinger til Landbrugsstyrelsen.

11. Standardfrø – krav & forpligtelser v/ Landbrugsstyrelsen

Standardfrø er en særlig kategori der oprindeligt blev indført som midlertidig løsning, men nu er permanent. Standardfrø er den mest anvendte kategori af grønsagsfrø. Der er ingen krav om avlskontrol.

Der er dog regler for at partier af standardfrø skal anmeldes til TystofteFonden, virksomheder skal registreres, sorten skal være på dansk sortliste eller på EU-sortlisten. Virksomheden skal følge internationale regler i forbindelse med prøvetagning og analyse. Partierne skal mærkes i henhold til bekendtgørelsen om grønsagsfrø og opfylde de gældende kvalitetsnormer for standardfrø jf. bekendtgørelsen. TystofteFonden kontrollerer dette stikprøvevis.

Disse regler gælder dog ikke for følgende:

- Råvarer
- Tjenesteydelser ved produktion for anden virksomhed, der får frøet godkendt som standardfrø i DK eller anden EU-medlemsstat
- Handel til ikke-kommercielt brug
- Eksport ud af EU

12. Autorisationer - avlskontrollører v/ Landbrugsstyrelsen

Det er et krav jf. bekendtgørelserne at markkontrollører deltager i de årlige møder udbudt af TystofteFonden mindst en gang hvert femte år, da man ellers fratages autorisation. Da autorisationen er personlig skal fratagelsen meddeles personligt, hvilket har vist sig at være en udfordring.

Bekendtgørelserne vil derfor blive ændret så en autorisation automatisk udløber efter 5 år hvis kontrolløren ikke har deltaget på et møde indenfor den pågældende periode.

Der spørges om det samme krav gør sig gældende for autorisation til prøvetagere, og der vil blive set på dette ved næste revision.

13. Kontrol i forbindelse med plantepas v/ Landbrugsstyrelsen

Visse arter kræver en særskilt plantesundhedskontrol i forbindelse med frøproduktion. Oversigten over hvilke arter det drejer sig om kan ses i bilag 3 i "Vejledning om brugen af plantepas" https://lbst.dk/fileadmin/user_upload/NaturErhverv/Filer/Virksomheder/Gartneri/Ny_plantesundhedslovgivning/Vejledningen_om_brugen_af_plantepas_05-04-2022.pdf

Stængelnematoder (*Ditylenchus dipsaci*) i lucerne må kontrolleres af autoriserede markkontrollører i marken. Sklerotier (*Sclerotinia sclerotiorum*) i raps, rybs og gul sennep må kontrolleres af autoriserede frølaboratorier. Al anden plantesundhedskontrol i forbindelse med plantepas skal ske ved Landbrugsstyrelsens officielle kontrollører.

Der vil desuden blive informeret mere på førstkommende kurser for markkontrollører.

14. Udfasning af særregler på laboratorieområdet v/ Landbrugsstyrelsen

En række særregler for laboratorier fremgår af vejledningen, mens direktiver og bekendtgørelser klart beskriver at autoriserede analyser skal udføres efter gældende internationale metoder.

Følgende regler er særregler og skal udfases:

- Spireanalyse på ubejdset korn (det skal dog undersøges om det kan tillades af arbejdsmiljøhensyn)
- Sekventiel spireanalyse
- Definition af rent frø
- Vejning af fraktioner
- Antalsbestemmelse ved frugtenheder
- Ved TZ-analyser tillades det at analysere ned til kun 2 x 50 kerner
- Prøvestørrelse – særlig tilladelse til nedsat prøvestørrelse ved kostbart frø

Fra flere virksomheders side giver suspensionen af disse særregler anledning til udfordringer. Fx reglen om ubejdset frø, og LBST vil undersøge, hvordan dette håndteres i vores nabolande. Det understreges, at særreglerne endnu er gældende indtil nærmere information, og at udfasningen vil ske i samarbejde med laboratorierne.

15. TRACES NT Eksportmodul v/ Landbrugsstyrelsen

Plantesundhedscertifikater skal fra d. 1. oktober 2022 anmeldes elektronisk i TRACES NT. Det er vigtigt, at alle eksporterende virksomheder, som har brug for et plantesundhedscertifikat i forbindelse med eksport, opretter sig i TRACES NT nu, så vi sammen har mulighed for at komme godt i gang med ePhyto. Der vil fortsat være krav om de samme oplysninger og dokumentationer for at vi kan udstede et plantesundhedscertifikat. I finder oplysninger om hvordan I gør på Landbrugsstyrelsens hjemmeside, hvor I også kan finde vejledninger og en FAQ, som hjælper jer godt på vej <https://lbst.dk/virksomheder/import-og-eksport/eksport-ud-af-eu-plantesundhed/traces-nt/>

Landbrugsstyrelsen har fokus på bl.a. tillægserklæringer og oprindelse, når der udstedes plantesundhedscertifikater. Plantesundhedscertifikatet attesterer i sig selv, at en vare opfylder importlandets krav til plantesundhed, og der skal som udgangspunkt kun en tillægserklæring på et plantesundhedscertifikat, hvis importlandet stiller krav om det i lovgivningen eller fx en

importtilladelse. Der er dog undtagelser, hvis varen efterfølgende skal re-eksporteres fra importlandet. Oprindelsen af planter og planteprodukter er meget vigtig, da den har stor betydning for hvilke planteskadegørere, der kan følge med varen. Det er kun levende planter, som skifter oprindelse. I kan læse mere om udstedelse af plantesundhedscertifikater i den internationale standard ISPM 12 <https://www.fao.org/3/k5129e/k5129e.pdf>

16. Officiel prøvetagning v/TystofteFonden

Pr. 1. december 2021, skiftede TystofteFonden leverandør af officiel prøvetagning hvor ECS Eurocargo Services A/S har overtaget officiel prøvetagning.

Overgangen er forløbet fint. Der er foreløbig 4 uddannede officielle prøvetagere og flere på vej i snarlig fremtid.

17. Stikprøvekontrol af analysedata v/TystofteFonden

For at sikre overensstemmelse mellem indberettede analysedata og databasens (FCS) håndtering af XML-filer har TystofteFonden anmodet laboratorier om analysedata på ca 50 udvalgte partier.

Partierne er udvalgt på tværs af laboratorier samt artsgrupper.

Der blev ikke fundet nogle overensstemmelser mellem indlæste data og analysebeviser.

TystofteFonden takker mange gange for den gode og hurtige respons fra laboratorierne.

18. Indberetninger og XML-filer v/TystofteFonden

Der er generelt rigtig fin disciplin med indberetninger, men plads til lidt forbedringer:

- HUSK at få partierne indberettet – de er ikke certificerede før de er indberettet OG certificeringsmail er modtaget
- Hvis partier ikke er indberettet kan vi ikke så kontrolmarksprøve ud på partiet
- Hvis ikke partiet er indberettet kan evt. avl på partiet ikke godkendes
- HUSK at prøvetager også skal godkende indberetningen
- Kontroller indberetningen så fx udlægsparti er angivet med korrekt partinummer
- Kontroller indberetning så der er overensstemmelse mellem kategori og generation
- Kontroller indberetning så økopartier indeholder avlers autorisationsnummer
- Brug artsidenter fra listen på TystofteFondens hjemmeside
- Kontroller at der er overensstemmelse i vægtangivelse mellem firma- og prøvetagerindberetning
- Husk at indsende importdokumentation (foto af mærkeseddel og evt. flyvehavrebevis)
- Husk at ommærkning ved bejsdning IKKE kan gøres elektronisk
- Husk at bemærkningsfelt IKKE kan anvendes til beskeder til TystofteFonden – send en mail!

XML-indberetninger er der generelt også rigtig fin disciplin, dog et par bemærkninger:

- Anvend strukturen som beskrevet i dokumentation på TystofteFondens hjemmeside
- Brug korrekte artsidenter
- Brug FCS dashboard og check status

FCS Dashboard er moderniseret siden sidst, hvor der nu er mulighed for filtrering i både formulartype og status. Der er desuden mulighed for at arkivere filer, anvende søgefunktion samt sortere.

Tilbagemeldingerne er at funktionerne er gode og en stor hjælp.

18. Kontrolmark v/TystofteFonden

Frister for indsendelse af kontrolmarksprøver kan ses på TystofteFondens hjemmeside.

Der er store udfordringer med fristen for vintersæd som pt. er d. 15. oktober. Såfremt vejret ikke arter sig kan det blive meget svært at nå at så vintersæden ud rettidigt, og TystofteFonden foreslår at rykke datofristen til 1. oktober.

Det påpeges at der kan være udfordringer med at nå at indsende prøver på visse arter, og TystofteFonden understreger at den vigtigste og mest presserende art er vinterbyg. Der er enighed om at fristen for indsendelse af vinterbyg kan rykkes til 1. oktober, hvorfor dette fremover vil være fristen for indsendelse af vinterbyg.

19. Anmeldelsesfrister for avl

TystofteFonden minder om at fristen for avlsanmeldelser af græsser og kløver er meget nært forestående nemlig 1. maj samt fristen for andre forårsudsåede arter er 15. maj. Anmeldelser der modtages efter fristerne vil blive afvist.

Der opfordres til at anmelde løbende og i så god tid som muligt, da der er et stort arbejde forbundet med at håndtere alle indberetninger.

20. Mærkesedler - godkendelse

TystofteFonden oplever store udfordringer med LimoLabel omkring opdatering af mærkesedler.

Det overvejes om, der skal laves en ny aftale med et andet firma, men lige pt. har TystofteFonden ikke ressourcer til at igangsætte dette arbejde.

Virksomhederne er meget velkomne til også at lægge pres på LimoLabel for at få gennemført de nødvendige opdateringer (bl.a. er der mærkesedler der mangler opdatering som fx OECD-mærkesedler, der skal have påført felt til forseglingsdato).

TystofteFonden pointerer at virksomhederne gerne må lave mærkesedlerne selv, når blot de er godkendt af TystofteFonden inden ibrugtagning. Mærkesedler kan sagtens laves på en computer og printes ud på fx rivfast papir eller en selvklæbende etiket.

Krav til design og indhold kan ses i bekendtgørelser eller fås ved henvendelse til TystofteFonden.

21. Eventuelt

Landbrugsstyrelsen spørger til om der opleves problemer i forbindelse med konflikt i Rusland/Ukraine.

Der er umiddelbart ikke problemer, men DLF og Nordic Seed har stoppet al eksport til Rusland. LBST pointerer, at frø endnu ikke er omfattet af sanktioner, men der holdes nøje øje med situationen og meldes ud såfremt der sker ændringer.

DLF informerer om, at der var planlagt en ISTA-workshop med afholdelse i maj, men grundet manglende tilmeldinger udskydes dette. Ny dato vil blive meldt ud via ISTA's hjemmeside www.seedtest.org

22. Næste møde

27. oktober 2022 kl. 10 hos Danish Agro, Kornmarken 1, 8464 Galten.

Nærmere information vil blive sendt ud via mail.